

Seguim endavant: Defensem el Penedès!

Obrim una nova edició de l'Arrel i, com no podia ser d'altra manera, fem al·lusió als darrers resultats electorals en les eleccions municipals del maig de l'any passat. En primer lloc, volem mostrar el nostre agraïment a totes aquelles persones que han recolzat amb el seu vot el programa polític municipal de l'esquerra independentista a Vilafranca, que han possibilitat l'obtenció de dos regidors a l'Ajuntament vilafranquí. Ens congratulem enormement pel suport rebut, tant a les urnes com en la feina al carrer durant la campanya electoral de totes i tots els militants i simpatitzants, així com de les col·laboradores que han fet possible que el projecte de la CUP sigui cada dia més gran a la vila. Moltes gràcies!

El compromís amb el nostre programa electoral segueix, doncs, més ferm que mai, basat en tres pilars bàsics de treball: la democràcia participativa i popular, el compromís amb el territori i l'aplicació de la justícia social com a principi de l'igualtat entre totes les persones. Aquest és un compromís que reiterem i assumim amb les mans lliures, sense compromisos preestablerts i sent conscients que, per sobre de les sigles i l'electoralisme, el nostre objectiu és implementar les polítiques que afavoreixin la consecució del programa electoral participatiu.

També som conscients que uns resultats electorals bons no representen per si mateixos la consecució dels nostres compromisos i els objectius polítics. Perquè això sigui així, fa falta una feina constant i rigorosa, més enllà de l'electoralisme publicitari. Per això, en un context cada dia més desafortunat per al Penedès, reiterem el nostre compromís amb la defensa del territori i de les persones. Així mateix, es fa més necessari que mai aconseguir un espai territorial de reconeixement propi per al Penedès: una vegueria pròpia!

Molts dels projectes vinguts de Madrid o Barcelona pretenen desvirtuar la realitat del Penedès: el quart cinturó, la base de muntatge, el Centre Integral de Mercaderies (CIM), el parc edíl·lic de Pontons, les requalificacions urbanístiques desmesurades, els polígons industrials i un llarg etcètera que està transformant, en definitiva, el paisatge del Penedès en terra de ciment. Però encara ens queden més sorpreses per descobrir. El darrer dels projectes que té el Ministeri de Foment per a la nostra vila acaba de sortir a la llum: la creació de tres zones de peatge a les entrades i sortides del municipi de Vilafranca (que seran extensibles a Sant Sadurní i a Gelida). Moltes persones van firmar per la gratuïtat del peatge de Martorell per als penedesencs

i penedesencs i moltes més s'hauran decebut per aquest nou objectiu de Madrid. Aquest projecte no només representa una nova agressió vers el territori, sinó també la culminació i la consolidació del sistema de pagament de l'autopista del Mediterrani. Un cop més, com ja va passar amb la base de muntatge de l'AVE, les nostres institucions municipals ens han amagat una informació determinada, negant a la població el dret a opinar i a decidir sobre el futur del nostre territori. Som molt conscients que la democràcia participativa real comença per la transparència informativa i pel dret a opinar i decidir el nostre propi futur.

Per aquest motiu, la present edició de l'Arrel té com a objectiu informar els lectors d'alguns dels projectes que actualment es volen implementar als territoris del Penedès. Amb la voluntat de preservar la nostra identitat, es vol donar veu a tots aquells que han mostrat el seu posicionament contrari al fet que cap destrucció és justificable en nom del progrés; perquè tots nosaltres creiem en una alternativa real per als territoris del Penedès, una alternativa que sigui respectuosa amb el medi ambient, que sigui sostenible i que mantingui les arrels de la nostra cultura.

Som conscients, doncs, que queda molta feina per fer i molt de camí per recórrer; per això, més enllà de les eleccions, seguim i seguirem endavant per defensar el Penedès. Perquè volem construir el territori des del territori i per a les persones!

No als peatges de Vilafranca: Alliberem el Penedès!

El procés d'integració a la regió metropolitana, lluny de reportar avantatges per a la població, suposa pagar constantment "peatges ecològics".

L'octubre de l'any passat, el govern tripartit va rebutjar la proposta de gratuïtat del peatge de Martorell pels residents de l'Alt i Baix Penedès. El mateix tripartit, que un any abans i des del Consell Comarcal de l'Alt Penedès recollia signatures demanant la seva gratuïtat.

Proposta de projecte enviada pel Ministeri de Foment, en la qual es preveu la creació de tres zones de peatge a les entrades del nostre municipi, Vilafranca del Penedès.

Recentment hem pogut conèixer la proposta de projecte enviada pel Ministeri de Foment, en la qual es preveu la creació de tres zones de peatge a les entrades del nostre municipi, Vilafranca del Penedès. Aquest projecte representa una nova agressió vers el territori i un greuge comparatiu cap a la població de la vegueria del Penedès, en concret la de Vilafranca, en la utilització de l'autopista AP-7.

L'eliminació del peatge de Martorell -prevista en el projecte- no representa un pas cap a l'alliberament d'aquesta via de comunicació, sinó tot el contrari; representa la culminació i la consolidació del sistema de pagament de l'autopista del Mediterrani.

Els milers de signatures dels penedesencs i les penedesenques demanant la gratuïtat del peatge de Martorell no només han estat completament ignorades, sinó que aquest nou projecte del govern espanyol representarà un peatge permanent per a cada una de les entrades de la nostra vila. Un cop més, com ja va passar amb la base de muntatge de l'AVE, les nostres institucions municipals no han estat

transparentes determinada informació, negant a la població el dret a opinar i a decidir sobre el futur del nostre territori.

En un context en què els territoris del Penedès han de patir constantment les agressions de la metropolitana (base de muntatge, quart cinturó, CIM...), amb el suport implícit o explícit de diverses forces polítiques representades al Penedès, aquest nou projecte demostra que el procés d'integració a la regió metropolitana, lluny de reportar avantatges per a la població, suposa pagar constantment "peatges ecològics". Cal que no oblidem que els ciutadans i les ciutadanes no hi tenim res a dir ni a fer; tot ve decidit des dels despatxos de Madrid o Barcelona, sense ni tan sols demanar-nos si ho volem, si no ho volem o com ho volem. Davant de les agressions que rebem com a poble i els atacs que rep el territori, ens cal prendre mesures per organitzar-nos i sortir al carrer, articular una resposta unànime i alçar les nostres veus per tal de dir "prou!". No volem una vegueria on els interessos "empresariais o centralitzadors" passin per damunt dels interessos de les persones i de la terra.

No volem que es decideixi el futur del nostre territori ni a Barcelona ni a Madrid. Ara és l'hora d'organitzar-nos de nou i de dir que volem un

Penedès lliure de peatges! No volem peatges ni a Vilafranca, ni a Sant Sadurní, ni a Gelida!

Per tot plegat, demanem que es retiri el peatge de Martorell, tal com ja fa temps que reivindica el conjunt de la població del Penedès. Demanem la retirada del projecte del Ministeri de Foment, en el qual es preveu un seguit de peatges als municipis de Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia i Gelida.

*Vinyes verdes vora teulat
ara que les excavadores sols remuguen,
sou prou verdes i és ara,
més que mai, que teniu la fulla poruga.*

*Vinyes verdes, ni dolç ni repòs,
on tot eren ceps
ara hi dormen les cases,
i una memòria bastarda.*

*Raïm i ceps retallats,
vinyes verdes que es tornen asfalt,
vinyes verdes que dieu adéu
al pagès i la família.*

*Vinyes verdes, us diem adéu,
vinyes verdes del meu cor
ara entre pisos s'adorm la tarda,
vinyes verdes, soledat.*

**(Adaptació del poema Vinyes verdes,
de Josep Maria de Sagarra)*

Vilafranca, terra de vinyes?

Vilafranca està coneixent, en els darrers anys, una sèrie de canvis que estan transformant no només la seva fisonomia urbana (construcció de milers d'habitatges nous i creixement dels polígons industrials), sinó també del seu entorn no urbà. Aquest és el resultat del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal aprovat el 2003 amb el suport del PSC-IC, PP i ERC. Espais agrícoles i forestals estan deixant pas a nous barris i noves infraestructures que, a passos gegantins, estan destruint el patrimoni ecològic i paisatgístic més proper i vulnerable i contri-

1 En alguns trams urbans no es realitzarà la cobertura de les vies

2 On abans hi havia paisatge agrícola...

2 ...ara hi ha la base de manteniment de l'AVE

3 Zona d'horta afectada per la nova variant de la C-15

3 Afectació de la C-15 al pas pel camí de Sta. Maria dels Horts

4 Zona afectada per la futura construcció de Domenys III

4 Futur espai industrial d'Els Cirerers i Porroig

4 PAU-2 (Poies d'en Rossell)

4 Marges Alts

1. Pas de l'AVE: el pas del Tren d'Alta Velocitat pel terme municipal de Vilafranca ha representat una nova barrera ecològica en l'entorn natural de la vila i és una molèstia per molts veïns/es. És un preu elevat que hem hagut de pagar pel tren que mai pararà a la vila, tot i els "cants de sirena" d'alguns polítics. Tot plegat, molt soroll per res.

2. La base de manteniment de l'AVE a la vila: la negociació del cobriment de les vies del tren en parts del tram urbà de la vila va permetre que el Ministeri de Foment i l'Ajuntament de Vilafranca hi instal·lessin la base de manteniment de l'AVE. El resultat ha estat la pèrdua d'onze hectàrees de sòl agrícola (definites com a sòl d'especial protecció agrària en el POUM, aprovat per l'Ajuntament el 2003) a canvi d'un espai que no aporta cap valor econòmic ni social a la vila.

3. Desdoblament de la C-15: el desdoblament de la C-15, en el tram que passa per Vilafranca, representarà una nova barrera ecològica per al terme municipal i afectarà directament part de l'entorn de la Serreta i els jaciments arqueològics, com ara la Vinya d'en Pau. Aquest projecte afectarà l'entorn de la Serreta on s'hi troben els abocaments industrials realitzats per l'empresa d'alumini AGMA i denunciat per la CUP en el ple municipal de febrer de 2007 (veure pàg. 10). El projecte que preveu la Generalitat per a la C-15 (Vilanova, Vilafranca, Igualada, Manresa) preveu crear viaductes de 15 m d'alçada i terraplenats sobre la major part d'infraestructures ja existents: l'AP-7, la N-340, l'AVE, la RENFE i la Carretera de Sant Sadurní. En d'altres espais, es projecta una autovia de quatre carrils (tram paral·lel a l'AP-7), la qual cosa representarà una ocupació del territori elevat i un fort impacte ambiental per a la zona, que ampliarà encara més la barrera que ja suposa l'AP-7 per a les connexions ecològiques del terri-

tori. A més, aquesta actuació suposarà, d'un banda, agredir directament l'entorn paisatgístic de l'ermita romànica de Santa Maria dels Horts (que està protegida dins del catàleg arquitectònic local) i, de l'altra, envair gran part dels camins rurals existents actualment a la zona (camí de la Serreta, camí a Sant Pere Molanta, camí a Santa Maria del Horts...). Cal afegir, que la construcció d'aquesta nova variant també envairà l'espai d'hortes de l'entorn de l'ermita (un dels pocs espais d'horta presents al municipi i recollits al POUM).

4. Ampliació de polígons industrials: l'ampliació del polígon industrial de la carretera de Sant Martí (PAU-2) representarà reduir l'espai agrícola de la muntanya de Sant Pau, un dels "pulmons verds" de Vilafranca juntament amb la muntanya de la Serreta, igualment "descuidat" i abandonat per l'administració local. A aquesta ampliació cal sumar-hi els polígons del Domenys III (350.000 m² aprovats recentment per l'Ajuntament), Domenys I, el dels Cirerers, el de Porroig i el dels Marges Alts, que configuraran un continu urbà entre els municipis veïns d'Olèrdola, Santa Margarida i els Monjos i la Granada. El retrocés del paisatge vitivinícola és cada vegada major a Vilafranca, quasi 800.000 m² de sòl industrial nou, que substitueixen les vinyes pel ciment.

bueixen al deteriorament progressiu del territori. L'equip de govern municipal, lluny d'apostar per un model de creixement sostenible, està desenvolupant un model que exerceix una pressió constant sobre els sectors no urbans del municipi.

Una vegada més, els ciutadans del municipi hem estat apartats a l'hora de poder decidir sobre el nostre entorn, deixant-nos sense poder real de decisió sobre el territori. La participació ciutadana continua sent, doncs, una assignatura pendent del govern municipal,

de l'administració comarcal, de la Generalitat i de l'Estat, que planifiquen, projecten i executen a l'esquena del poble. Volem decidir ara i aquí sobre el territori, les infraestructures, els equipaments i els serveis.

Amb aquest article, us volem exposar alguns dels projectes, presents i futurs, que tenen una afectació directa sobre el nostre entorn i que, no han estat consultats ni han estat consensuats amb la població del municipi.

Som conscients que molta d'aquesta informació, de la qual l'equip de govern municipal ja disposa des de fa un cert temps, no és traslladada al conjunt de la ciutadania de Vilafranca. Per aquest motiu, la CUP, seguint els principis de transparència informativa, ha volgut fer arribar tota aquesta informació a la població. No som consultats, no se'ns informa dels projectes de futur de la vila, no se'ns permet gestionar el territori, que és de tothom; però el dia de la inauguració d'aquestes infraestructures (pagades per tots nosaltres) els polítics governants seran allà, presents, per penjar-se les medalles i menjar-se els canapès.

5 Estat de la riera de Lliotrà (Av. Barcelona)

6 Suposada barrera "natural" de la subestació elèctrica

7 Les obres i les grues formen part del paisatge urbà

7 Les Bassetes

7 Camí i carretera de Moja

7 Mas Rabassa

7 La Pelegrina

8 Sortida Vilafranca Nord

8 Espai escollit pel Ministeri per a realitzar abocaments de terra de les obres dels futurs peatges

9 Espai agrícola afectat per la futura variant N-340

5. Destrucció de l'espai fluvial: els espais fluvials es veuen afectats directament pel model de creixement i de construcció de les noves infraestructures de l'entorn de la vila. L'ampliació dels polígons industrials, l'execució de la variant de la C-15, el sistema de peatges a les entrades i sortides de l'autopista, el creixement urbà desmesurat... són només alguns dels exemples del deteriorament ambiental del nostre patrimoni ecològic. Lluny, doncs, de potenciar la sensibilitat mediambiental i de crear espais de passeig natural, les agressions són el pa de cada dia.

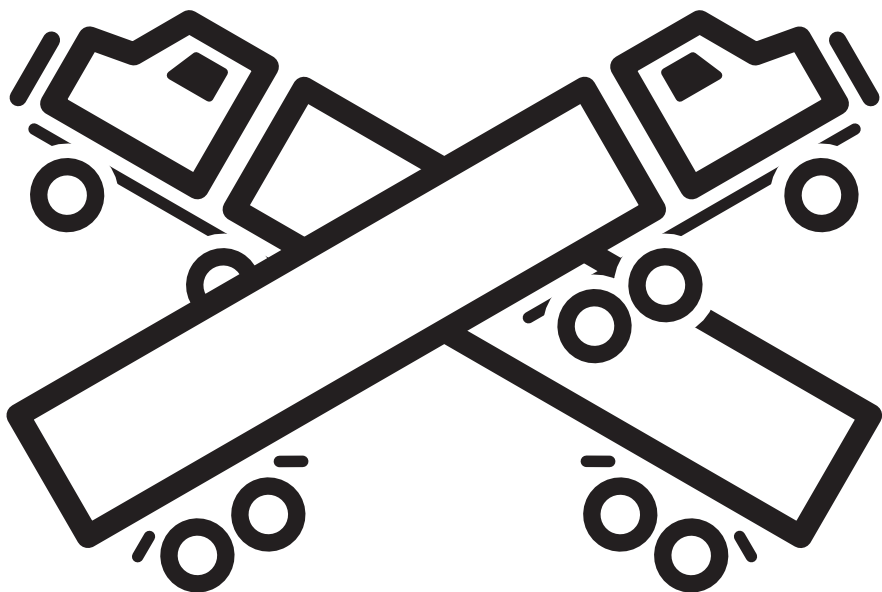
6. Accions incompletes: una mostra més de la despreocupació de l'administració local per l'entorn rural del municipi és la suposada barrera "natural" que havia de posar-se al voltant de la subestació elèctrica per tal d'ocultar-la. El resultat actual és que molts dels arbres plantats són morts i no representa una barrera natural a la subestació. L'abocament de residus és una altra constant al terme municipal de Vilafranca, sense que l'administració municipal hi posi remei. Una mostra més de la política "de façana".

7. Noves urbanitzacions: La Girada II (en construcció), el Molí d'en Rovira Sud (en construcció), Meliò Residencial (en construcció), Ciutat Jardí de Sant Julià (en construcció), les Bassetes, Mas Rabassa, la Pelegrina, Camí i Carretera de Moja el PAU-1 (un espai agrícola entre el Pla del Diable i el polígon industrial Domenys I) són els nous espais urbans que s'estan desenvolupant o s'han de desenvolupar pels voltants de Vilafranca. Representen més d'1.300.000 m² d'ocupació nova de sòl, dels quals més del 50% està actualment en fase de construcció. Lluny de planificar el creixement dins d'un període raonable de temps, el nou urbanisme és accelerat i empitjora els serveis i els equipaments per a la població que hi ha actualment al municipi. L'Ajuntament es ven el patrimoni del poble per poder recaptar més diners i aprovar els pressupostos que més els convé.

8. Sistema de peatges a les entrades i sortides de l'autopista AP-7 al terme municipal de Vilafranca: recentment, hem pogut conèixer el darrer dels "projectes sorpresa" que el Ministeri de Foment vol construir a la vila (veure pàg.3). Un sistema de peatges a les entrades i sortides d'aquesta via a Vilafranca. Aquest projecte no només representa una nova agressió vers el territori (en cada sortida hi haurà entre 7 i 8 ramals de peatges i es preveu fer abocaments de terra de fins a 50.000 m³ en un espai proper a la muntanya de St. Jaume) sinó que també actua contra la voluntat dels penedesencs i penedesenques que s'han pronunciat repetidament contra el fet de fer pagar els residents de la comarca. Aquest projecte afectarà la zona dels Cinc Ponts, la Serreta i la riera de Lliotrà, a la zona del Parc Àgora. Un projecte amb un pressupost estimat de més de 20 milions d'euros (tres mil milions de les antigues pessetes); un cost milionari que es podria destinar a la seva gratuïtat.

9. Projecte d'autovia de la N-340: el segon dels projectes que el Ministeri de Foment vol executar a la vila fa referència a l'autovia N-340 (la variant de Vilafranca). El nou projecte preveu ampliar a quatre carrils l'actual variant N-340, implantar calçades laterals i crear una nova rotonda a l'alçada dels Cinc Ponts. S'introdueixen, així, més barreres al municipi, el qual ja es troba prou fragmentat per l'autopista, la RENFE, l'AVE i la nova construcció de la C-15. Amb l'agregant que serà com una autopista en nucli urbà, amb les molèsties que això comportarà pels veïns i veïnes. Part del tram actual de la variant serà desviat cap a un espai actualment agrícola, afectant part del patrimoni arqueològic (Camí de Santa Maria dels Horts), el Camí de Meliò i la riera de Lliotrà. Aquestes obres comportaran abocaments de terres per volums superiors a 200.000 m³ al terme municipal. Es desconeix la ubicació d'aquest volum de terra.

Les venes de la globalització

Al Rin s'hi pesquen unes gambes molt apreciades per als aperitius dels bars i dels restaurants de les ciutats i els pobles alemanys. Tradicionalment, un cop pescades, les pelaven i les envasaven ells mateixos. Però els costos de mà d'obra eren cada vegada més elevats, de tal manera que un dia van decidir que els resultava més econòmic enviar les gambes al Marroc amb camions frigorífics, perquè les dones magrebines les pelessin i les envasessin. Una vegada envasades, les tornaven a enviar a Alemanya per ser consumides. Els camions havien de travessar tot França i tot Espanya, d'anada i de tornada (5.000 km).

Aquest exemple és un dels trajectes infinits que formen la complexa xarxa del transport del sistema econòmic global, en què la deslocalització industrial que patim en el primer món és substituïda per un transport de mercaderies que, aparentment més econòmic, no preveu les despeses ambientals que genera.

El CIM –Logis Penedès– no és res més que un lloc d'intercanvi de mercaderies. És una cruïlla logística internacional –entre les autopistes AP-7 i AP-2–, on els camions que provenen de totes bandes de la geografia europea intercanvien els seus contenidors.

Les xifres que envolten aquest centre logístic són espectaculars: prop de 200 hectàrees –més de 250 camps de futbol– amb una previsió de més de 5.000 llocs de treball, la majoria d'estibadors de port; entorn de 900.000 m2 de sostre de naus que tindran unes alçades entre 15 m i 25 m –com un edifici

entre cinc i vuit plantes, per on passaran diàriament entre 10.000 i 20.000 camions, amb l'increment consegüent de pol·lució ambiental, i el col·lapse circulatori del sistema d'autopistes i carreteres locals i nacionals.

Els efectes, però, van més enllà. És probable que els llocs de treball siguin ocupats per gent que vingui de fora, la qual cosa agreujarà la tendència actual de l'augment demogràfic desafortat del Penedès, que ja està causant efectes negatius en la cohesió social: augment de la inseguretat ciutadana, saturació dels equipaments públics bàsics... Cal afegir-hi la pèrdua de valors culturals i el descens de la qualitat de vida, a més de la destrucció d'un valor singular diferencial com és el paisatge que encara posseeixen unes quantes poblacions rurals envoltades de vinya.

A més, l'efecte d'una implantació logística atraurà empreses multinacionals que s'escamparan per tot el territori comarcal, tot plegat afavorit per la feblesa de la majoria dels nostres governants locals, molt lligats al sector immobiliari o sotmesos a un clientelisme de partit que afavoreix criteris un xic demagògics, com defensar el CIM per l'augment dels llocs de treball, sense debatre més a fons la qüestió.

Les quatre manifestacions de més de 1.000 manifestants cadascuna, la pressió popular, la divulgació als mitjans, els canvis en els governs municipals i la posició de determinats partits polític han obligat a ajornar l'execució del polígon, ja que es preveia que entrés en funcionament el 2004.

Des d'aquest escrit es demana que el Pla Director de l'Alt Penedès defineixi clarament que no vol el CIM. Encara que no se situï directament sobre el seu territori, s'ha previst un traçat per al ferrocarril de mercaderies que no té res a veure amb les activitats pròpies de l'economia penedesenca.

El repte, ara, és mantenir-nos forts en el convenciment que aquest projecte és un error i, alhora, exigir una planificació general consensuada adequadament per la societat civil.

Fa falta explicar tot això a la gent. La Plataforma No Fem el CIM ja fa temps que ho fa, anant poble per poble, explicant quins són els entrellats que hi ha darrere de la logística. I explicant com una gamba pot arribar a ser molt cara ambientalment parlant.

No fem el CIM
<http://www.nofemelcim.org>

A la Serreta hi abocaren clorur sòdic, clorur potàssic, fluorur càlcic (fluorina) i restes d'òxids d'alumini barrejats amb residus de la fosa d'alumini dels seus forns (cendres, escòria metàl·lica...), procedents de l'activitat habitual de l'empresa.

Terrenys contaminats al terme municipal de Vilafranca Els residus d'alumini de l'empresa AGMA a la Serreta

Entre el 1957 i el 1967, l'empresa Productos AGMA SA, aleshores ubicada al barri del Molí d'en Rovira i dedicada al procés de segona fosa d'alumini, va anar abocant a la Serreta clorur sòdic, clorur potàssic, fluorur càlcic (fluorina) i restes d'òxids d'alumini barrejats amb residus de la fosa d'alumini dels seus forns (cendres, escòria metàl·lica...), procedents de l'activitat habitual de l'empresa. En els darrers anys, s'interposaven terres enmig, a mode de sandvitx, per minorar l'impacte de l'abocament. La construcció de l'actual autopista AP-7 i les obres de la carretera de Vilanova van alterar i modificar aquests dipòsits.

Desconeixem la quantitat de residus acumulats al llarg dels deu anys d'activitat de l'empresa, però entenem que l'Ajuntament, molt probablement, autoritzava els abocaments fets al límit del terme municipal de Vilafranca. Aquesta permissivitat de l'administració franquista, lluny de rebre una resposta en democràcia de l'Ajuntament i de la Generalitat, s'ha vist agreujada encara més per diferents projectes sobre la zona afectada (modificacions del traçat de la carretera C-15 a Vilanova, construcció de la rotonda d'accés a la Serreta...), provocant la dispersió i la barreja amb altres terres i materials, inclòs l'abocament a la riera de Vilafranca i la irrupció dins del municipi olerdolenc sense més explicacions. El futur respecte dels abocaments d'AGMA, lluny d'aclarir-se, és d'esperar que s'enfosquirà encara més si s'autoritza la construcció de noves infraestructures sense afrontar el problema de la neteja dels residus.

A la vista de les terres grises (els residus) que afloren en diferents punts de la zona de la Serreta, la CUP va presentar les fotografies a l'Ajuntament i va sol·licitar informació, cosa que va motivar el trasllat de la denúncia al Departament d'Inspecció de l'Agència de Residus de Catalunya perquè avaluessin si realment hi havia contaminació del sòl (d'acord amb el que estableix el Reial decret 9/2005, de sòls contaminats). En el Ple municipal de febrer de 2007, la CUP va presentar una moció de tres punts sobre els residus de la Serreta, demanant, en primer lloc, que es delimitessin els terrenys afectats, per tal de tenir-ho en compte a l'hora de fer qualsevol obra, treball o moviment de terres en aquesta zona. En segon lloc, es va demanar que es comunicés a l'Ajuntament d'Olerdola l'existència de residus provinents del nostre terme municipal. I, per últim, va sol·licitar a l'Agència de Residus el resultat de l'avaluació de la possible contaminació dels sòls, per tal que es poguessin fer els passos necessaris per netejar la zona de residus.

La moció va ser aprovada per unanimitat. Segons recull l'acta del Ple, l'equip de govern va dir que es desconeixia la toxicitat real dels residus i que l'Agència de Residus de Catalunya n'havia estat informada. Segons paraules del mateix equip de govern: "Caldria saber què es pot fer al respecte i, en tot cas, pressionar per obtenir una resposta de la Generalitat". Però, el regidor de Medi Ambient, Patro Recober (IC), sense esperar l'informe tècnic, va minimitzar l'impacte dient que "el cert és que no són productes tòxics, es tracta de clorur sòdic i d'òxid d'alumini no

La sostenibilitat no viu a casa nostra

soluble; és, per tant, una contaminació menor que, de totes formes, s'ha d'eliminar. S'han analitzat les aigües d'un pou proper i no s'ha detectat contaminació" (data de l'anàlisi del pou: 8/12/1983. Font: Agència Catalana de l'Aigua). El regidor de la CUP va insistir en la necessitat de solucionar-ho ara, quan és possible que es tornin a produir moviments de terres per a futures obres a la zona.

Doncs bé, avui ens trobem sobre la taula el projecte de desdoblament de la C-15 a la zona afectada, sense que la Generalitat hagi donat resposta als residus, sense que l'Ajuntament hagi delimitat la zona afectada ni es plantegi o treballi en cap mena d'actuació, sense que s'hagi presentat cap al·legació al projecte per tal de netejar els residus, sense haver fet un front comú amb l'Ajuntament d'Olèrdola (PSC-independents) per tal de fer pinya i pressionar la Generalitat... D'altra banda, també cal destacar que els altres residus d'AGMA al municipi de Santa Margarida i els Monjos han estat retirats per la Fiscalia de Medi Ambient i que la plataforma impulsora ha demanat un estudi de les conseqüències d'aquests residus en la salut de les persones. Sortosament, Patro Recober ja no és el regidor de Medi Ambient, cosa que interpretem com una bona notícia per a un món més verd. Però el problema segueix vigent.

L'Alt Penedès és una terra preeminentment agrícola i forestal, amb una gran quantitat de petits nuclis disseminats per tot el territori. Antigament, tot es podia definir com a espai rural. Amb el pas del temps, i arribat el segle XXI, el paisatge i els usos del sòl de la comarca han anat canviant. La construcció de diverses infraestructures (com l'AVE, el ferrocarril, la N-340, l'autopista, els gasoductes...) i el creixement residencial i industrial han estat els responsables de la transformació progressiva d'aquest paisatge.

Vilafranca del Penedès i Sant Sadurní d'Anoia han plantejat models urbanístics amb creixements residencials molt desmesurats. D'altra banda, la indústria també ha fet els seus estralls, implantant-se a l'entorn de la N-340 i de l'autopista AP-7 (Santa Margarida i els Monjos, Vilafranca, Olèrdola) i a l'entorn del riu Anoia i del riu Bitlles.

Aquesta dinàmica de creixement al voltant del desplegament de les infraestructures de mobilitat no és un fet aïllat de la nostra comarca, sinó que es produeix arreu del país. Les comarques més properes a Barcelona són l'exemple més clar de l'ocupació constant de l'espai agrícola i forestal de les infraestructures i de les noves zones residencials i industrials. El Baix Llobregat, comarca limítrofa amb el Penedès, ha hagut de crear la figura del Parc Agrari per preservar el poc espai agrícola que hi queda, a causa de la pressió urbanística que pateix. Aquesta dinàmica es repeteix al Vallès, al Maresme o a ciutats com Tarragona, Girona, València... que tenen en comú el mateix model metropolità.

A l'Alt Penedès ens trobem en un moment cabdal, perquè la Generalitat de Catalunya ha donat llum verda per planificar els usos del sòl de tot el territori de l'Alt Penedès, de manera conjunta, a través del Pla Director. Es pretenia tallar d'arrel les visions localistes dels ajuntaments que planificaven el seu municipi de manera aïllada, d'esquena a la comarca. Però el Pla Director no ha donat cap solució als problemes reals de la planificació del territori, ja que ha optat per plantejar una proposta de desenvolupament que segueix els criteris i les directrius del que marca l'àrea metropolitana de Barcelona, abandonant l'oportunitat única de plantejar un desenvolupament comarcal sostenible i en harmonia amb el territori.

El Pla Director aposta per la creació d'una gran illa metropolitana de 100.000 habitants a Vilafranca i el seu entorn (Sant Cugat Sesgarrigues, la Granada, Olèrdola i Santa Margarida i els Monjos), sense límits de creixement. En la mateixa direcció, es proposa una segona illa metropolitana més petita a Sant Sadurní d'Anoia. Per als nuclis de Gelida, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona, Torrelles de Foix i Sant Martí Sarroca, també es proposa un creixement totalment desmesurat, que pot duplicar o triplicar la població actual.

El creixement industrial il·limitat també és un fet en la planificació del Pla Director. És una realitat que va lligada sempre a l'entorn de les carreteres existents (C-15, AP-7 i N-340) i a les de nova construcció, com el quart cinturó, encobert sota el nom de "desdoblament de l'AP-7". Aquesta futura autovia anirà paral·lela a l'autopista AP-7, de Vilafranca a Sant Sa-

durní d'Anoia, i connectarà Abrera amb el quart cinturó. La prioritat del Pla Director és potenciar les carreteres i oblidar al calaix les possibles alternatives relacionades amb el transport públic. Desplaçar-se en transport públic a qualsevol poble de la vegueria del Penedès és extremadament difícil. Anar a la ciutat de Tarragona és una odissea i anar a Barcelona és tenir moltes possibilitats d'arribar amb retard. Del ferrocarril, també en parla el Pla Director, però les perspectives són a llarg termini i, a més, hi ha una manca d'inversió econòmica des dels Jocs Olímpics del 1992. Es proposa crear una nova línia de tren entre Vilafranca i Vilanova, però encara queda molt de temps per a això. Mentrestant, desdoblaran d'actual carretera, sense tenir en compte la possibilitat de crear una bona xarxa d'autobusos. És obvi que el ciment dóna més diners a la nostra classe política que no pas el transport públic.

Finalment, els espais naturals i agrícoles del Pla Director són els grans oblidats de la proposta, ja que no els protegeixen prou com a espais lliures d'especulació. No cal anar gaire lluny: recordem les 11 hectàrees de sòl d'especial protecció agrària cobertes per la base de muntatge i manteniment de l'AVE a Vilafranca o les 450 hectàrees de sòl forestal de gran valor que seran afectades pel futur parc eòlic a Pontons. La feblesa de la preservació dels espais naturals del Penedès no solament ve donada pels projectes que n'alteren l'estat natural, sinó també per la manca d'inversió i per la devaluació de la feina de la pagesia en els espais agrícoles. És necessari entendre el Penedès com un ecosistema agrícola i natural, amb identitat pròpia i amb un potencial turístic

i vitivinícola enorme, però en perill per la pressió de Barcelona.

Cal donar-li la volta a tot plegat. Vilafranca hauria de donar exemple a la resta de municipis de la comarca, començar a posar fre al creixement residencial i industrial desmesurat, i iniciar la dignificació dels barris amb un urbanisme molt més amable amb l'entorn i amb les persones.

Potser seria hora de fer les coses sense tantes presses i amb una mica més de seny. La darrera mostra d'aquest desordre és el projecte d'urbanització del carrer del Comerç, que preveu la construcció de més de 1.000 pisos, quan ja hi havia 2.451 habitatges familiars buits, segons dades de l'Institut d'Estadística de la Generalitat a l'any 2001. L'objectiu del projecte no és augmentar l'habitatge protegit, sinó crear més plusvàlues per finançar el cobriment i la urbanització de la via del tren. No podem oblidar que totes les persones que hi vagin a viure necessitaran recursos naturals (aigua i energia), serveis... que se sumen a un creixement que, sense aquest projecte, ja és insostenible per a la vila i per a la comarca. Simplement, hem d'observar el nivell de construcció dels barris de la Girada, el Molí Residencial, la Cinzano, el Pla del Diable...

Tot plegat és un cúmul d'incoherències que encaminen la nostra vila i la comarca a esdevenir ciutats com Sabadell, Terrassa... Res més lluny de la cultura del vi, del paisatge harmònic, de la nova cultura del territori que volem.

Col·lectiu Ecologista Bosc Verd
<http://www.boscverd.org>

En aquesta secció volem fer extensiu als lectors i lectores de l'Arrel els darrers actes que s'han esdevingut a Vilafranca per a la conscienciació de la defensa del territori o de nous models de desenvolupament respectuosos amb l'entorn i les persones.

Defensem el territori, estenem la consciència

Jornada de lluites en defensa del territori

El Penedès es veu immers, actualment, en un procés constant de canvis i agressions mediambientals per la pressió creixent que exerceixen l'àrea metropolitana de Barcelona, l'especulació urbanística i el model de creixement econòmic vigent del territori. En aquest context, i més enllà de nous creixements urbanístics o dels centres logístics i industrials que proliferen arreu, els projectes de grans infraestructures com l'AVE, el quart cinturó (desdoblament de la N-340), la variant de la C-15, el CIM (Logis Penedès), el parc edíl·lic de Pontons, ... es multipliquen, allunyant-nos del model de desenvolupament més aviat harmoniós que fins ara havia conegut el territori. En aquest context, però, la resposta ciutadana i la mobilització popular és cada vegada més gran. La gent és conscient, doncs, que els danys sobre la terra poden ser irreversibles i que la defensa, la preservació i el respecte del territori és un element fonamental per al benestar del nostre futur. Aquesta consciència és un moviment cada vegada més estès arreu dels territoris catalans (lluites per una nova cultura de l'aigua a les terres de l'Ebre, per una nova cultura energètica a la Catalunya Nord i a les terres de Girona, per un nou model de desenvolupament com la Marxa pel Decreixement, per la defensa d'espais d'alt valor ecològic...).

Per aquest motiu, el dissabte 12 de gener, en el marc de les Festes d'Hivern de Vilafranca del Penedès, el Casal Independentista de Vilafranca del Penedès El Cep va orga-

nitzar la I Jornada de lluites en defensa del territori, obert a tota la població. La Jornada va constar d'una Fira d'Entitats a la plaça de Milà i Fontanals, que va comptar amb la participació de diferents col·lectius, entitats i moviments polítics i socials nascuts en defensa d'espais naturals, de la identitat del territori o que evoquen la defensa d'aquests principis entre la seva lluita.

D'aquests col·lectius, van assistir-hi *Salvem la Bleda* (Penedès), *Veguera Penedès* (Penedès), *No al CAUPEC* (Baix Llobregat), *No al CIM* (Penedès), *Bosc Verd* (Penedès), *Perill Peatges* (Penedès), *Salvem Montserrat* (Baix Llobregat), *Endavant-Penedès*, *Pro-Assemblea Pagesa* (Penedès) i *l'Esquerra Independentista del Camp*, entre d'altres.

La Fira es va desenvolupar durant el matí fins a les 2 del migdia, els diferents col·lectius i entitats van muntar parades de material i de difusió. Així, les persones que s'hi van acostar van poder informar-se de les diferents experiències de lluita que cadascun d'aquests col·lectius està duent a terme amb l'objectiu de fer extensiva la seva tasca en defensa del territori al conjunt de la població. Altres activitats complementàries van acompanyar la Fira d'Entitats, com la realització d'un mural on van poder participar petits i grans o com el concert que van oferir els grallers Flor de Violeta.

A partir de les 3 de la tarda va tenir lloc la calçotada popular a Cal Noi-Noi, amb la participació de totes les persones que havien format part de la Fira i les que van estar interessades a conèixer de més a prop les

experiències dels col·lectius participants. Havent dinat, es va fer una taula rodona, en què un representant de cada col·lectiu va exposar la realitat de la seva lluita; això va servir per fer un intercanvi de coneixements i experiències d'alguns dels grups que tenen per objectiu comú defensar el territori de les agressions identitàries i mediambientals.

L'experiència final de la Jornada va ser molt enriquidora per a totes les persones que hi van participar, ja sigui a la Fira, al dinar o a la taula rodona posterior, i va servir per posar de manifest que, més enllà de les experiències locals que cada col·lectiu defensa, hi ha un espai comú que cal compartir per tal d'unir esforços, treballar i mantenir la flama viva de la nostra lluita. Per aquest motiu, des de Vilafranca vam traslladar als altres col·lectius i entitats la intenció d'organitzar properament una nova jornada de lluites en defensa del territori.

La Marxa pel Decreixement

El passat 10 de febrer es va inaugurar la *Marxa pel Decreixement*, promoguda pel col·lectiu *Temps de Re-voltes*. La Marxa, que ha recorregut una trentena de comarques catalanes, té com a objectiu debatre, difondre i promoure el concepte de decreixement. El decreixement és una línia de pensament que proposa una reducció i una relocalització de les activitats econòmiques, així com una forma de vida basada en la cooperació, la convivència i la comunitat com a alternativa al capitalisme i a la destrucció del planeta.

Els participants d'aquesta re-volta van arribar a Vilafranca del Penedès

el cap de setmana del 16 i el 17 de febrer. Diverses entitats de la vila, entre elles la CUP, van organitzar un comitè d'acollida i van preparar diversos actes. Els promotors de la Marxa pel Decreixement s'expressen en aquests termes: "A cada aturada, volem compartir reflexions entorn del context actual de crisi energètica i la perversa relació entre el sistema financer i la destrucció del planeta, així com debatre sobre el decreixement, sobre organitzar les alternatives i sobre interconnectar-les les unes amb les altres. Creiem que és hora de deixar de treballar per l'economia del creixement i dedicar-nos a practicar el decreixement".

L'objectiu de la Marxa és doble: per una banda, fer una crítica del model de desenvolupament (tal com l'entem avui dia) i de la societat de consum, i denunciar la incompatibilitat entre el creixement econòmic indefinit i els fonaments ecològics; i, per l'altra banda, conèixer i debatre propostes per decreixre i portar a terme una transició cap un altre model de vida que sigui compatible amb la natura.

El dissabte 16 de febrer, a l'Escorxador Municipal de Vilafranca del Penedès es va fer una xerrada informativa sobre la descripció de l'actual situació insostenible a partir d'elements que generen el creixement econòmic. D'una banda, hi ha la crisi energètica, de la qual es va destacar que, més enllà del canvi climàtic, els combustibles fòssils estan arribant al seu pic del flux de producció i, durant els propers anys, primer el petroli, després el gas i després el carbó, començaran a declinar. Així doncs, la solució no és només la transició cap a energies

renovables, sinó aturar el creixement i, per tant, el nivell de consum energètic actual. Això es farà de manera sobtada quan ja no quedi cap altra sortida o es pot fer ara conscienciant-nos i organitzant l'alternativa. D'altra banda, hi ha el sistema financer i el fet que els bancs condicionen la nostra vida. El seu funcionament està intrínscament lligat al creixement econòmic: els diners es creen a través dels préstecs i, per tant, apareixen en forma de deute. El sistema necessita crear cada vegada més diners per mantenir-se, dirigint-se tot plegat cap a un creixement econòmic que acaba revertint en l'economia real i que comporta un creixement energètic i de l'explotació dels recursos naturals. L'explicació va anar acompanyada del documental *Money as debt*, en què es tracta el funcionament de les entitats bancàries i, concretament, la creació del diner.

El diumenge 17 de febrer, al *Casal Independentista El Cep* es va fer un taller de decreixement en l'àmbit municipal, per tal de conèixer tant les experiències reals com les *transition towns* a Irlanda. En funció de la nostra realitat, s'hauria de desenvolupar un nou projecte des de la base; s'hauria de transformar la nostra població per cobrir les necessitats bàsiques de tothom (aigua, aliments, electricitat, etc.) a través d'un model de baix consum energètic.

Per a més informació:
www.tempsdere-voltes.cat
www.decreixement.net

AQUESTA VILAFRANCA, NO FA PER MI!

La construcció a Vilafranca no s'atura! Les Bassetes o àrea residencial estratègica

En 5 anys, l'equip de govern municipal ha consumit quasi tot el sòl residencial previst en el Pla Urbanístic Municipal.

A pesar dels mals auguris que actualment giren al voltant del creixement econòmic i del sector de la construcció, el creixement urbanístic a Vilafranca no s'atura. El Departament de Política Territorial de la Generalitat de Catalunya ha decidit impulsar una ARE (Àrea Residencial Estratègica) al municipi de Vilafranca del Penedès. En concret, a les Bassetes (173.000 metres quadrats), de manera que dels nous espais d'urbanització residencial previstos en el POUM (el pla urbanístic municipal que ordena el creixement del municipi) aprovat l'any 2003, només quedarien tres espais per urbanitzar (Camí i carretera de Moja, la Pelegrina i Mas Rabassa). Així, en 5 anys, l'equip de govern municipal ha consumit quasi tot el sòl residencial previst en el Pla Urbanístic Municipal.

Però, què és una ARE? Una ARE és una àrea residencial promoguda per la Generalitat amb la finalitat de resoldre els déficits de sòl d'ús residencial, i s'emmarca en el Pla Nacional de l'Habitatge impulsat pel tripartit a la Generalitat, que és bàsicament un pacte del govern amb els empresaris de la construcció. Sembla, doncs, que per a la Generalitat, a Vilafranca existeix un déficit de sòl d'ús residencial, sense tenir en compte el creixement que el municipi

pi ha tingut en els darrers anys ni la borsa d'habitatges buits (2.451 segons l'Institut d'Estadística de Catalunya). Un altre dels elements que justifica la construcció d'una ARE és la cobertura del déficit d'habitatges de protecció oficial, ja que el 50% de la construcció total de l'ARE han de ser pisos protegits (cal recordar que actualment la llei marca que els barris de nova construcció han de tenir un mínim d'un 40% de pisos de protecció oficial, la qual cosa no difereix gaire de la proposta de l'ARE). Darrere del suposat caràcter social de les ARE (construcció d'habitatge protegit), hi trobem un interès econòmic d'injecció de diners públics per salvar de la fallida el sector privat.

L'administració de la Generalitat pretén, a més, concentrar aquest tipus d'habitatge en un espai concret de la vila, en comptes de fer-ne una distribució homogènia i equitativa per tot l'espai residencial. Les ARE tenen, doncs, un marcat caràcter "desarrollista", impulsant el ritme accelerat de la construcció i de creixement urbà, per sobre de l'interès local. Les ARE són un model "imposat" per una administració superior, la Generalitat, per sobre dels interessos i planificacions fetes per l'administració local (que té plenes competències en l'àmbit de l'urbanisme), ja que suposa una invasió de l'autonomia local. No hi ha, per tant, marxa enrere: si la Generalitat decideix construir més pisos a Vilafranca, no hi ha oposició que hi valgui (ni tan sols del mateix Ajuntament). No es consulta ni es pregunta, no es té en compte la realitat del municipi, ni les preferències de la població (molt lluny d'assumir la participació ciutadana). En el cas de Vilafranca, la creació de l'ARE com-

porta canviar la categoria del sòl de la zona proposada per ubicar-hi l'ARE (actualment és sòl urbanitzable delimitat); és una mesura que no passa pel Ple municipal i no té en compte l'Agenda Urbanística Municipal.

Vilafranca, doncs, continuarà creixent des del punt de vista urbanístic i demogràfic, mentre els déficits de serveis són cada vegada més notables per a la ciutadania i mentre patim una important sequera que no permet assegurar el subministrament d'aigua a les nostres llars. Aquesta és la solució proposada per la Generalitat: imposar i consolidar un model de creixement urbanístic a Vilafranca gens sostenible i, de retruc, omplir les butxaques –ja plenes– dels grans promotors i constructors.

La CUP i altres col·lectius hem estat reclamant i denunciant les dificultats de molts ciutadans i ciutadanes per trobar un habitatge digne on poder viure a un preu que no impliqui un esclavatge ni una submissió a les hipoteques bancàries. La ciutadania ha de poder fer efectiu aquest dret social bàsic i innegociable, però respectant sempre l'entorn natural i potenciant un model de desenvolupament sostenible i respectuós amb la idiosincràsia del Penedès. Ja ha quedat demostrat ens els darrers anys que la construcció no és la solució i ara l'administració pública pretén "reparar" els errors de no haver intervingut en el mercat de l'habitatge amb mesures que no són sostenibles ni ecològiques. La descapitalització de l'habitatge públic (a través de la seva venda) s'imposa una vegada més, per sobre del mercat de lloguer. Una solució a llarg termini és, doncs, que el sòl no sigui una mercaderia (per tant que

no es pugui comprar) i que sigui gestionat com un bé públic.

En definitiva, el govern "catalanista i d'esquerres" torna a donar-nos l'esquena davant del problema de l'habitatge i es sotmet un altre cop al poder econòmic de les grans empreses, obviant que tenim una borsa d'habitatges buits i plans urbanístics dins del nucli urbà que garantirien el dret a l'habitatge sense necessitat de fer créixer les nostres viles, sense necessitat de destruir el nostre entorn paisatgístic més singular: les vinyes.

La pols de la metròpoli

A la realitat només som receptors del que realment es volen despendre, del que escombren cap a fora. Aquests són els beneficis que des del Penedès recollim de la metròpoli: ser una colònia exprimida i maltractada, en nom del seu progrés!

Metròpoli: “Estat considerat respecte a les seves colònies, als seus territoris exteriors” o també: “el centre més important dins d’un domini particular”. Aquest és el concepte que pot definir actualment el Penedès respecte les metròpolis: vivim al límit de l’àrea metropolitana de Barcelona i Tarragona, una oportunitat beneficiosa de riquesa si podem complementar a les ciutats, oferint-los allò que els manca a les dues àrees industrials (un pulmó verd de paisatge i ecoturisme) i rebent a canvi allò que ens falta.

En aquesta relació que s’estableix amb les metròpolis ens converteix en receptors potencials de tot allò que, malauradament la ciutat no troba espai per absorbir: espai per a les universitats, centres penitenciaris, centres d’investigació i desenvolupament, centres de compostament, centres sanitaris, centres d’emmagatzematge logístic, abocadors de runa, bases de muntatge de l’AVE o aeroports... Però, a la realitat només som receptors del que realment es volen despendre, del que escombren cap a fora: la pols de la metròpoli.

Aquests “regals metropolitans”, arriben silenciosament amb el beneplàcit dels ajuntaments locals i d’indèntic color polític, però amb el crit de lluita de l’oposició veïnal, com l’arribada dels residus metropolitans als Hostalets de Pierola, la presó (Model) que pretenien construir a La Granada (finalment a Sant Esteve Sesrovires), el Centre Integral de Mercaderies al Baix Penedès i segons coneixem ara, el destí de les terres i runes de les grans infraestructures metropolitanes (de l’AVE, la nova ter-

minal de l’aeroport del Prat i de la línia 9 del Metro).

Durant l’any 2007, les inspeccions dels agents rurals van tramitar 21 denúncies i tancar com a mesura cautelar, abocaments incontrolats de runa a Sant Sadurní, Gelida, Subirats, la Granada i el Pla del Penedès entre altres, procedents de les grans infraestructures metropolitanes. L’ADIF assegura que els residus de les obres de l’AVE s’han dipositat en abocadors controlats de l’Alt Penedès i Garraf, mentre que les terres s’utilitzen a les obres d’ampliació del Port de Barcelona. Afirmar també, haver fet un seguiment “estricte” de les empreses subcontractades per tal de complir la normativa mediambiental, amb certificats inclosos.

El Penedès, el Garraf i l’Anoia som la destinació definida en el redactat d’aquests projectes d’infraestructura metropolitans, el que és simptomàtic de quin és el nostre paper en la metròpoli. Tanmateix, també l’abocament il·legal de residus d’aquestes obres, segons la denúncia dels agents rurals, ens mostra que en realitat aquest tema no està controlat ni resolt per les autoritats pertinents.

La manca d’una llei que reguli els moviments incontrolats de terres i la manca de controls en origen per part de l’administració, deixa via lliure a les constructores per col·locar les tones de residus d’obra, terra i runa “on i com puguin”, fins i tot com a “terra hàbil pel conreu”. No han trigat a aparèixer propietaris penedesencs que accepten cobrar per permetre els abocaments, i per fer-ho més rentable no demanen

permisos, fent-los també incontrolats per l’administració local.

L’aparició de muntanyes de terra i runes en el paisatge penedesenc, nova icona de l’avarícia d’aquests propietaris que cobren per camió buidat, fa visible el problema dels abocaments il·legals, donat que xoca frontalment amb les polítiques de planificació del territori com el mapa de sòls de la D.O. Penedès o el “Pla Director” del Consell Comarcal, a part de ser una agressió mediambiental en tota regla. Alguns ajuntaments, com el de Subirats, ja ha aprovat una moratòria d’un any en la concessió de llicències per a moviments de terres que no siguin amb finalitats agrícoles (!) i que provenguin de fora de la D.O. Penedès.

El principal temor és “l’efecte collador” que genera aquest descontrol, que entre tant abocament il·legal i tants camions de terres, runes i altres residus barrejats, se’n pugui filtrar algun de matèries perilloses, que després tot quedi colgat de terra i que contamina els aqüífers i els pous d’aigua. Aquests són, doncs, els beneficis que des del Penedès recollim de la metròpoli: ser una colònia exprimida i maltractada; sempre però, en nom del seu progrés!

Estat final dels arbres de la Rambla St. Francesc

L'arbrat de Vilafranca

Els arbres desenvolupen funcions com ara renovar l'oxigen, crear microclimes, fer ombra, refrescar l'ambient, netejar la contaminació pròpia de les ciutats i acollir altres éssers vius que formen part de la fauna urbana.

Aquest any Catalunya Ràdio fa els seus primers vint-i-cinc anys i ho ha celebrat recentment, juntament amb la Fundació Territori i Paisatge de l'Obra Social de Caixa Catalunya, que enguany celebra el seu desè aniversari, plantant arbres. El dia 30 de març, es va realitzar la plantada popular simultània més gran que s'ha fet mai a Catalunya i es va contribuir al repte "Plantem pel planeta", una campanya dels mil milions d'arbres del Programa de les Nacions Unides pel Medi Ambient.

Així que ja podem estar tranquils. I ho diem perquè ens comença a preocupar el criteri de l'Ajuntament amb la poda i el manteniment de l'arbrat viari de Vilafranca. Des d'un criteri biològic, de la defensa de la naturalesa i del sentit comú general que la vida va mostrant, es pot afirmar que algunes de les podes que es fan a Vilafranca són de les que mai s'han de fer. Això si es pot anomenar poda.

Primerament, caldria definir la poda com l'eliminació selectiva de branques o parts de la branca per un motiu o fi concret. No obstant això, s'ha de tenir en compte que tallar no és sinònim de podar. La poda d'arbres no és una feina fàcil, ja que, per poder dur a terme una poda correcta, s'ha de conèixer la biologia i l'estructura de l'arbre, l'espècie, la història dels exemplars concrets i les condicions del seu entorn.

Cal recordar que els arbres són uns quants milions d'anys més antics que nosaltres (les persones) i que, molt probablement, no es puguin conèixer encara del tot uns éssers tan prehistòrics i tan necessaris per a nosaltres i per a la nostra supervi-

uència. El que sí podem deduir és que, si ells han pogut sobreviure tants mil·lennis sense la nostra presència (i, per tant, sense la nostra intervenció en el seu creixement o al llarg de la seva vida) és perquè tenen prou mecanismes per viure molts i molts anys i fer la seva funció en el cicle natural de la vida com a artífexs de l'intercanvi de CO₂ i O₂ que ens és tan necessari. Així, un arbre no necessita que el podin, almenys en un entorn natural. Té els seus mecanismes propis i externs que l'ajuden a fer la poda que ell mateix necessita.

Les funcions que desenvolupen els arbres a la vila són igualment molt importants, com ara renovar l'oxigen, crear microclimes, fer ombra i refrescar l'ambient... Els arbres també fan una tasca important, com ara netejar la contaminació pròpia de les ciutats i acollir altres éssers vius que formen part de la fauna urbana.

Entenem, però, que una ciutat o una vila, una via urbana, no és un medi natural. Llavors en quins paràmetres entenem la poda? El motiu general és aconseguir un desenvolupament adequat dels arbres, una bona salut, una estructura correcta, motius de seguretat, motius estètics, motius fitosanitaris i motius de situació. En l'arbrat jove, s'apliquen podes de formació i podes de manteniment. En adults, s'apliquen podes de manteniment i de seguretat. Si ens fixem en Vilafranca, la poda que s'ha aplicat, per exemple, a la plaça de la Sardana, on viuen una desena d'oms adults, és molt semblant a la poda que s'anomena terciat (reducció d'un terç de la longitud de les branques). S'ha aplicat, però, de

forma incorrecta i se n'han eliminat més de dues terceres parts de les branques, de manera que s'ha acabat fent una reducció de capçada dràstica. Per tant, no ens trobaríem davant d'una poda de manteniment. Potser de seguretat o sanitària?

Les podes dràstiques debiliten l'arbre, que queda exposat a les malalties i a les plagues d'insectes. Es redueix significativament la capacitat productiva de l'arbre. A més, aquestes podes són perilloses, ja que l'arbre produeix ràpidament fusta nova sobre branques madures i s'hi originen cavitats i podriments, que creen un punt dèbil d'ancoratge de les noves branques. Aquests nous brots creixen molt ràpidament en alçada, però tenen menor estabilitat estructural i anatòmica. Per tant, augmenten les possibilitats de caigudes de branques i del risc de fractures.

Un altre element que cal tenir en compte és que les podes dràstiques són cares per als treballs associats a la poda, com ara la recollida i el tractament del brancatge, perquè el volum de llenya és superior. Si l'arbre sobreviu, aquest necessitarà dos o tres anys de podes noves i molt probablement condicionarà el cost de manteniment la resta de la seva vida. En cas que mori, haurà de ser substituït per un de nou, amb el consegüent cost d'inversió. En el millor dels casos, quedarà molt dèbil i s'haurà de prevenir el cost de combatre les possibles molèsties (caiguda prematura de fulles, malalties i plagues...).

Si partim d'aquest coneixement, quin criteri s'ha seguit a l'hora de podar aquests arbres, la resta d'oms de l'avinguda de Catalunya, els Populus de

la zona esportiva i un llarg etcètera? Tan sols amb una bona planificació de la plantació, s'estalviarien molts diners i problemes posteriors; però, com que aquest no és el cas, ara toca plantejar-se quin tipus de manteniment els apliquem.

A més, si fem una passejada per la vila, veurem pocs arbres de grans dimensions, perquè quan comencen a ser una mica alts els fan malbé amb podes contranaturals o amb tales indiscriminades, pensant que invertim correctament els nostres diners (pins del passeig de Rafel Soler, pins de la plaça de Milà i Fontanals, plataners de la rambla de Sant Francesc...). L'arbrat i les poques zones verdes de la vila no semblen una preocupació per a l'equip de govern municipal, sobretot quan se n'observa l'estat i el manteniment.

Seria molt demanar poder tenir uns arbres alts i saludables a Vilafranca? Així, a l'estiu, a ple dia, podríem quedar a recer del sol i, cap al capveure, sentir la rapsòdia dels ocells que hi farien el seu niu. Ja és prou trist veure com, dia a dia, desapareix el nostre entorn natural i el paisatge d'origen agrícola, a canvi de segmentacions de color ciment i olor de polígons industrials, perquè a més no cuidem el poc que plantem a la vila. Demanen, doncs, una implicació més gran de l'equip de govern en la protecció dels arbres urbans.

Entrevista

Mentre no plantem cara, el preu que paguem és la destrossa del territori

Pep Riera ha estat, durant molts anys, la cara visible de la pagesia catalana. Des que va traspasar el càrrec de coordinador general d'Unió de Pagesos, s'ha dedicat de manera més exclusiva al que sempre ha sabut: fer de pagès. Però aquest mataroní de cabells blancs i mans fortes ha compaginat sempre la seva feina al camp amb l'activisme. Durant els anys al sindicat, va lluitar per dignificar la pagesia i defensar el territori; ara ho continua fent des de la Candidatura d'Unitat Popular (CUP) de Mataró. Riera no es rendeix perquè, com ell mateix assegura, si no lluitem tenim la batalla perduda.

És inevitable que comencem demanant-vos l'opinió sobre la sequera actual. Amb independència que el canvi climàtic pugui accentuar-les, les sequeres són cícliques. Des que sóc pagès, n'he vist de tots colors. El que passa és que s'ha doblat la població i, per tant, el consum d'aigua. Anys enrere es va fer el gran transvasament d'aigua del Ter i, abans encara, el de Dosrius, que va eixugar tot l'aquífer de la riera d'Argentona. Però eren transvasaments per a un nombre de població molt més reduït que l'actual. Ara no saben com sortir-se'n, i resoldre la sequera no permet improvisacions, perquè la tenim al damunt. Hauria de ser després d'haver plogut i amb els embassaments, com a mínim, mig plens, que s'aconseguís un gran pacte de l'aigua, un pacte nacional.

Hi ha qui responsabilitza el sector agrari del malbaratament de l'aigua. No estic d'acord que es criminalitzin els pagesos: Catalunya només té un 5% de terres de conreu de regadiu, la resta és de secà. És cert que ens enduem el 60% del consum de l'aigua; però, si mirem altres estats que tinguin regadius importants, com Califòrnia o Israel, en consumeixen tanta o més. Si volem tenir una agricultura productiva de regadiu necessitem aigua. El país ha de decidir si vol una producció pròpia i estable d'aliments o no. L'estabilitat, en climes com el nostre, ve del fet de poder regar. Algú pot dir que encara hi ha zones del canal d'Urgell que reguen per inundació, però això es pot reconvertir. Ara bé, això val diners i, si li dius a un pagès a punt de jubilar-se que s'endeuti per canviar el sistema de reg, es vendrà les terres. I no les hi comprarà un altre pagès, ho farà una agroindústria. És pitjor el remei que la malaltia.

En els últims anys hi ha hagut moltes veus contràries a grans infraestructures, com l'AVE o la MAT, al·legant que suposen una destrucció del territori. Com veieu la situació actual? Hi ha molt poca sensibilitat política. Si n'hi hagués, als consultors els donarien ordres de ser respectuosos amb el territori, tant amb les zones agrícoles com amb el paisatge. Encara que això suposés un cost d'execució més gran. Aquestes obres es fan per a molts anys, les línies de ferrocarril que es van fer a meitat del segle XIX encara hi són. Cal pensar que les grans infraestructures duraran molt de temps i, per tant, hauria de ser una exigència que l'execució de l'obra fos una mica més cara, si és a canvi de respectar el territori. Actualment, no es planta cara i el preu que paguem és la destrossa del territori.

Quines són les causes de la pèrdua de pagesos? N'hi ha moltes. Una, que no s'ha de menysprear, és l'econòmica. Però també hi tenen a veure la desmoralització, la manca de respecte a la pagesia i la manca de prestigi. Poso un exemple: el Priorat era una comarca arruïnada, les vinyes s'abandonaven progressivament i el jovent plegava. L'escola d'enologia va arribar a tretze alumnes i la volien

tancar. Vam ser uns quants que vam dir que, per pocs alumnes que hi hagués, l'escola no podia tancar, perquè aquells endlegs es quedaven a treballar a les empreses de la comarca; era una raó de pes per mantenir l'escola oberta. Després va arribar el boom del vi del Priorat, que va comportar un prestigi i un preu del vi ben elaborat. Doncs ara al Priorat torna a haver-hi jovent! Per tant, és una barreja de causes. Per ser un bon pagès se n'ha de saber, cal molta experiència i formació. El jovent n'és molt sensible i és important tenir respecte per la pagesia. Això a casa nostra no passa.

Desapareixerà la pagesia? Sí, serà substituïda per grans empreses lligades al sector agroalimentari. Pot quedar un territori sense pagesia o, en tot cas, residual, que no servirà per a res. I aleshores, qui mantindrà el territori equilibrat? Una societat anònima amb seu a Brussel·les, Madrid o Barcelona? Aquests especularan i res més. Els optimistes diuen que encara tenim un 2% de pagesos, però cal tenir en compte la seva mitjana d'edat i, sobretot, saber si aquest cens de pagesos té continuïtat generacional o no. I el drama és que no n'hi ha: d'aquí a pocs anys el percentatge encara haurà disminuït més.

L'Assemblea Pagesa de Catalunya recull signatures per presentar una Iniciativa Legislativa Popular (ILP) i perquè Catalunya es declari zona lliure de transgènics. Veurem un futur que passi per l'agricultura ecològica?

Estem caminant en sentit contrari. Si es van estenent els transgènics serà impossible fer una agricultura ecològica. No és una prioritat per als dirigents polítics, així que no hi posen els mitjans necessaris. Les mesures de política agrària haurien d'estar orientades cap a la producció ecològica. Pel que fa a la ILP, si aconseguim les signatures, els partits s'hauran de mullar, però això no assegura que es faci una actuació política contundent. Tanmateix, hauríem aconseguit que se'n parli, perquè ara és un tema tabú. Ara bé, independentment de com vagin les coses, cal lluitar contra els transgènics. No podem quedar-nos impassibles amb els braços plegats. Si no lluitem, tenim la batalla perduda. Com a mínim, lluitant hi ha possibilitats de guanyar.

A les passades eleccions municipals, vau anar a la llista de la CUP de Mataró. Què us va empènyer a donar-li suport? Són amics meus, els conec molt bé i m'inspiren confiança. Ja feia temps que voltava per Catalunya participant en actes de les CUP. En l'àmbit municipal, aquest tipus d'experiments són positius i a Mataró, com a Vilafranca o Sant Celoni, s'està fent una gran tasca. Amb un sol regidor, la CUP està plantejant més qüestions i mocions que tots els altres grups municipals, com va passar a Vilafranca durant l'anterior legislatura i com fan ara, amb dos regidors.